

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 19:24

יציאת השבת: 20:25

שבת קודש בהעלותך

מפטירים:

"רְנֵי וְשִׁמְחֵי בַת צִיּוֹן"

(זכריה פרק ב' – יד')

קול ששון

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

מהלכות ברכת הראיה עפ"י שו"ע – סימן רכד' ופוסקים אזורנים

הקדמה

במסכת ברכות נז: מובא: "ראה את המרקוליס אומר ברוך שנתן אך אפים לעוברי רצוננו..." כתב הרב רבנו יונה בדף מג. - יש מפרשים שהוא הדין לשאר עבודה זרה, אלא שאמר זו שהיו עובדים אותה בימיהם יותר. ויש מפרשים שדווקא נקט מרקוליס מפני שדרך לה השליך לה אבנים ולאותם אבנים שמשליכים הם עובדים ומפני שהעבודה זרה מתחדשת בכל יום התקינו לברך עליה שנתן אך אפים לעוברי רצוננו. התוספות בדף נז: כתבו תחלה שבתוספתא פרק ו' הלכה ד' - שנו במקום הרואה מרקוליס הרואה עבודה זרה ואם כן לאו דווקא מרקוליס. אולם אחר כך כתבו פירש ר"י - לא ידעתי מדוע נקט מרקוליס יותר משאר עבודה זרה. ונראה לומר שאין צריך לברך רק במקום שבוניג עבודה זרה או שהועמדה שם מחדש ולכן נקט מרקוליס שרוגמים בה בכל יום והיו כמגדל עבודה זרה אבל לא על עבודה זרה קבועה שם מקדם. הטור פסק - הרואה דמות גילולים של עו"ג אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן אך אפים לעוברי רצוננו" הרואה מקום שנעקרה ממנו דמות גילולים של עו"ג אם הוא בארץ ישראל אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שעקר דמות גילולים של עו"ג מארצנו ואם בחוץ לארץ אומר "שעקר דמות גילולים של עו"ג ממקום הזה" וכתב הרמ"ם ז"ל ואומר בשתייהם כשם שעקרת אותה ממקום הזה כן תעקור אותה בכל המקומות והשב לב עובדיהם לעבדך ואיני יודע למה פוסק כדברי יחיד, שהרי רשב"א הוא שאמר כך, אבל לת"ק אין צריך לומר כן אלא בא"י שרובה ישראל אבל לא בח"ל. וכתב הבית יוסף, כי דעת הטור כפירוש ראשון, כלומר שלא דווקא מרקוליס. והוסיף הבית יוסף שכיום אין אנו מברכים אותה לפי שאנו ביניהם ורואים אותה כל יום. וזה לפי מה שכתבו התוספות והטעם מפני שכל שהוא רואה בתוך שלשים יום לא צריך לברך כמו שכתב הטור סימן ריח'.

פירסי הלכות

- א. הרואה מרקוליס שהיא עבודה זרה שעובדים אותה ע"י זה שזורקים לה אבנים. ושמה הוא קילוס ומפני שאסור להזכיר ע"ג בשמה לכך כינו אותה בשם קוליס ומר הוא חילוף בלשון ארמי ופירושו הוא חילוף קילוס, או שאר עבודת כוכבים ומזלות, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן אך אפים לעוברי רצוננו. ואם רואה אותה בתוך שלושים יום, אינו חוזר ומברך. (מרן בשו"ע ומשנה ברורה)
- ב. לדעת הבית יוסף, מברך אפילו אם רואה בית עבודה זרה ולדעת ה"בית חדש" (הב"ח) זה דווקא כשרואה אותה בגלוי. (משנה ברורה)
- ג. כיום אין מברכים ברכה זו, שהרי אנו מגודלים ביניהם ורואים אותם תמיד. (הרמ"א בהגה) כתבו האחרונים, שאפילו הולך לעיר אחרת וראה שם עבודה זרה, אינו מברך, מכיוון שראה את מין זה תוך שלושים יום בעירו. (משנה ברורה)
- ד. כתב הב"ח בשם ספר האשכול הישמר לך לראות קנגיאות של כותים וה"ה מחולתם או שום דבר שמחתם ואם תשמע קול כותים שמחים היאנח ותצער על חורבן ירושלים ותתפלל להקב"ה עליה. ומובא בגמרא שאפילו ההולך לקניגיאות ולטיטראות של ישראל הרי זה מושב לצים. (משנה ברורה)
- ה. הרואה מקום שנעקרה עבודת כוכבים ומזלות (עכו"ם), אם הוא בארץ ישראל אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שעקר עבודת כוכבים ומזלות מארצנו; ואם הוא בחוץ לארץ, אומר: שעקר עכו"ם מהמקום הזה, ואומר בשתייהם: כשם שעקרת אותה מהמקום הזה כן תעקור אותה מכל המקומות והשב לב עובדיהם לעבדך. (מרן בשו"ע)
- ו. אם נעקרה עכו"ם ממקום אחד ונתונה במקום אחר, מברך על מקום שנעקרה שעקר עכו"ם, ועל מקום שנתונה לשם, שנתן אך אפיים (הרמ"א בהגה). מדובר במצב בו יש שלשים יום שלא ראה אותה וכנ"ל (משנה ברורה)

- ז. הרואה בבל הרשעה, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהחריב בבל הרשעה. ראה ביתו של נבוכדנצר, אומר: ברוך שהחריב ביתו של נבוכדנצר הרשע. ראה גוב אריות או כבשן האש - החפירה שהוסק בה אז האש לחניניה מישאל ועזריה - אומר: ברוך שעשה נסים לצדיקים במקום הזה. (מרן בשו"ע ומשנה ברורה)
- ח. ראה מקום שיש בבבל שכל בהמה שתעבור עליו אינה יכולה לזוז משם אם לא יתנו עליה מעפר המקום ההוא, והוא סימן קללה לה דכתיב: וטאטאתיה במטאטא השמד (ישעיה יד, כג) אומר: ברוך אומר ועושה, ברוך גוזר ומקיים. (מרן בשו"ע) היינו בשם ומלכות. (משנה ברורה)
- ט. הרואה ששים רבוא מישראל ביחד, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם חכם הרזים. (מרן בשו"ע) מפני שאין דעתן ואין פרצופיהן דומים זה לזה והוא יודע מה בלב כל אלו האוכלוסין. (משנה ברורה)
- י. הרואה ששים רבוא והם עכו"ם, אומר: בושא אמכם חפרה יולדתכם הנה אחרית גויים מדבר ציה וערבה (ירמיה נ, יב). (מרן בשו"ע)
- יא. הרואה חכמי ישראל, (המופלג בתורה ובחוכמה וביראת ה' טהורה - ילקוט יוסף ג') אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם, שחלק מחכמתו ליראיו. (מרן בשו"ע) "שחלק מחוכמתו" - מפני שעם ה' הם חלק אלוה ודבקים בו. (משנה ברורה) אף בזמננו יש לברך בשם ומלכות. (ילקוט יוסף)
- יב. הרואה חכמי אומות העולם עובדי כוכבים שחכמים בחכמות העולם, אומר: ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שנתן מחכמתו לבשר ודם. (מרן בשו"ע) היינו בשבע חכמות להוציא, אם הם חכמים בדתם, על זה אינו מברך כלל. (משנה ברורה)
- יג. הרואה מלך ממלכי ישראל אומר ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שחלק מכבודו ליראיו. (מרן בשו"ע)
- יד. הרואה מלך ממלכי עובדי כוכבים אומר, ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם. (מרן בשו"ע) הכוונה לשולטים שאין עול מלך עליהם לשנות דבריהם ודן והורג במשפט מברך עליהם. ועל השרים שממנה המלך בכל עיר ועיר טוב וישר לברך בלא שם ומלכות. (משנה ברורה)
- טו. מצווה להשתדל לראות מלכים, אפילו מלכי אומות העולם. (מרן בשו"ע) ומותר להיטמא בטומאה מדרבנן מפני כבודו בין למלכי ישראל ובין למלכי אומות העולם וכן ומותר להיטמא בטומאה מדרבנן מפני כבוד הבריות, כגון לילך לנחם אבלים. (משנה ברורה)
- טז. הרואה נשיא מדינה בזמן הזה, יש לו לברך ברכת המלכים, בלי שם ומלכות ויאמר: "ברוך ברוך שנתן מכבודו לבשר ודם". (ילקוט יוסף ג')
- יז. הרואה נשיא מדינה הלבוש בגדי מלכות שכולם רואים את יקר תפארת גדולתו, ומברך עליו ברכת המלכים, בשם ומלכות, יש לו על מי לסמוך, אפילו אם רואהו בהפסק חלון מכונת או על ידי משקפת וכדומה. אבל אם רואהו בטלביזיה אינו מברך עליו ברכת מלכים. (ילקוט יוסף ג')
- יח. הרואה כמה מלכים ביום אחד, והם מלכים שמברכים עליהם ברכת המלכים בשם ומלכות, מברך על כל אחד ואחד ברכת המלך. אך אם ראה כמה מלכים במעמד אחד, מברך ברכה אחת על כולם. (ילקוט יוסף ג')
- יט. מי שיועד שהמלך נמצא בספינה או ברכב אך אינו רואה את המלך בעצמו, אפילו שהוא יודע בבירור שהמלך שם, אין לו לברך ברכת המלכים, ובפרט אם ידוע שהוא מלך השונא לישראל. (ילקוט יוסף ג')

אמרי בינה - מאמרי זוז"ל בשבוע המידות הטובות

השכחה היא מידה רעה מאד בענייני העולם הזה ובענייני העולם הבא. ומי שהוא שכחן יכתוב כל עניינים שיש בינו ובין חבירו כדי שיזכור. אם הוא לווה ומלוה יכתוב הכל. אפילו אם לווה פרוטה מחבירו, יכתוב הכל ויתן לב שלא ישכח. ראוי לאדם שהוא נכבד ושכחן שלא יהא לווה מבני אדם, כי הם מתביישים לשאול ממנו, והוא ישכח ולא יפרע, וישא עונו. ומי שיועד בעצמו שהוא שכחן, ייזהר מאד לחזור ענייניו. (על פי אורחות צדיקים - שער השכיחה)

שיבחו שלא שינה

"ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר ציוה ה' את משה" (פרק ח' - ג') מפרש רש"י: "להגיד שבחו של אהרון שלא שינה". נשאלת השאלה: מה רואה הכתוב לשבח את אהרון בהדלקת המנורה, האם חלילה נחשוב שצדיק כזה ישנה משהו ממצוות ה'? אלא, אומר ר' יהודה ליב מגור: מדרך העולם הוא שבפעם הראשונה מתלהב האדם לדבר מצווה, וככל שהוא חוזר עליה הולכת ופגה ההתלהבות שלו. לכן מציין כאן הכתוב שבחו של אהרון שבכל שלושים ותשע השנים שהדליק את המנורה מדי ערב לא שינה דבר מאופן קיום המצווה בפעם הראשונה שהתבטאה בקדושה והתלהבות פנימית של קיום מצווה חדשה.

ר' מאיר מפרימישילן מפרש זאת כך: אף על פי שאהרון נבחר לשמש כהן גדול ולהיות קרוב לשכינה – לא שינה דבר מאורחותיו עם הבריות והיה כל ימיו "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות א', י"ב). ולפי זה, זו כוונת רש"י – להגיד שבחו של אהרון שלא שינה – שלא שינה את עצמו ואת יחסיו הלבביים עם כל אדם, אלא רק דבק בהם ועטרת גדולתו לא שינתה זאת.

ה' דבר טוב על ישראל

"כי ה' דבר טוב על ישראל" (י', כ"ט). אומר ר' צבי אלימלך שפירא: בכל המקרא מצאנו רק פעמיים הביטוי "דבר טוב" – כאן בפרשת בהעלותך ובמגילת אסתר (ז', ט'): "דבר טוב על המלך" (לפי מסורת הקדמונים הכוונה כאן למלכו של עולם – הקב"ה).

דבר זה בא לרמז שלעולם ראוי לו לאדם לדבר רק "טוב" על ישראל ולהימנע מלקטרג עליו. וכל מי שמדבר טוב על ישראל כאילו דיבר טוב על מלכו של עולם.

תפילה שגורה

"ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה" (יב-ג) - מה לאמר – השיבנו אם אתה מרפא אותה אם לא (רש"י)

לשם מה היה צריך לתשובה, והלא יכול היה לברר דבר זה עפ"י סימנו של רבי חנינא בן דוסא בברכות לד: "אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל"? אולם רש"י מפרש שלפיכך לא האריך משה בתפילה, שלא יהיו ישראל אומרים אחותו עומדת בצרה והוא עומד ומרבה בתפילה. ולגבי תפילה קצרה אינו יפה סימנו של רבי חנינא בן דוסא, שכן מספר מילים קצרות שגורות תמיד בפה, ולכן ביקש משה תשובה.

מידת הענווה

"והאיש משה עניו מכל אדם" (יב-ג) - ישנה ענווה פסולה, שאדם נוהג ענוותנות על מנת שיזכה בתהילה, ועל כן כשהוא נוכח לראות שמרננים אחריו שהוא בעל גאווה ולא עניו, הריהו משליך באמת את הענווה מאחרי גוו. אבל העניו האמיתי נשאר עניו אפילו כאשר הבריות חושדות בו בגאווה. "ותדבר מרים ואהרן במשה" – הם דברו במשה, כי גאווה היא מצידו שפרש מן האישה, שכן "גם בנו דיבר" – ואף על פי כן נשאר משה "עניו מאד מכל אדם", הרי זה סימן של ענווה אמיתית...

שמירת הלשון

(על פי חפץ חיים השיעור היומי)

אם הילד מזכיר משהו שיש בו כדי להזיק, יתכן שתידרש התערבותו של המורה. הדבר נכון במיוחד כשהמידע נוגע להתעללות. צריך לבדוק היטב את הדברים ובשעת הצורך יש לפנות אל הרשויות המתאימות.

כשתלמידים בוגרים יותר מספרים למורה דברים אישיים, אסור לו להעבירם הלאה ולספרם למישהו אחר. אם יש לו צורך בעצת מפקחים או עמיתים לעבודה, לא יגלה להם את זהותו של התלמיד המדובר.

מותר למורה לגלות את הדברים וכן את זהות התלמיד רק כאשר התלמיד מגלה לו דברים שההלכה מחייבת אותו לגלות לאחרים. בכך נכללות בעיות התנהגות או בעיות בריאות שהנהלת המוסד חייבת לדעת עליהם, כגון חוסר איזון כימי. כמו במקרה של הרופא או עורך הדין, על המורה להתייעץ עם בעלי סמכות הלכתית כאשר מתעוררות שאלות של גלוי סודות.

שאלה: מי שהיה משתתף באופן קבוע בשיעור בתלמוד במסגרת הדף היומי, וברצונו להשתתף בשיעור הלכות, בשלחן ערוך ואחרונים, במקום השיעור של הדף היומי, האם צריך רשאי לעשות כן בלא התרת נדרים? **תשובה:** במסכת קידושין ל. אמרו, ושננתם לבניך, לעולם ישלש אדם שנותיו שליש במקרא שליש במשנה ושליש בתלמוד. וכן פסק הרמב"ם בפרק א' מהלכות תלמוד תורה הלכה יא', שחייב אדם לשלש זמן לימודו. כיצד, אם היה בעל אומנות או מסחר ועוסק במלאכה לפרנסתו שלש שעות ביום, ובתורה תשע שעות, קורא בשלוש מהן בתורה שבכתב, ובשלוש ילמד בתורה שבעל פה, ובשלוש יבין וישכיל אחרית דבר מראשיתו ללמוד דבר מתוך דבר עד שידע היאך דיני המצות, והיאך יוציא דין האסור והמותר. כן פסקו הטור והשולחן ערוך ביורה דעה סימן רמו' סעיף ד'.

כתבו הפרישה והשפתי כהן יורה דעה שם, יש בעלי בתים שנוהגים ללמוד בכל יום תלמוד עם פירוש רש"י ותוספות, ואינם לומדים בספרי הפוסקים, אבל נראה שהעיקר הוא ללמוד בספרי הפוסקים, ואינם יוצאים ידי חובת תלמוד תורה בלימוד גמרא רש"י ותוספות. וזה ששינוי כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא מגילה כח: - היינו הלכות פסוקות. רק תלמיד חכם שלומד תשע שעות ביום, ילמוד תלמוד עם פירוש רש"י ותוספות, הואיל ויש לו פנאי גדול ללימוד תורה, אבל בעלי בתים שאין להם פנאי ללמוד יותר משלש וארבע שעות ביום, לא ילמדו בהם תלמוד לבד, אלא גם פוסקים.

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ בספר יערות דבש כתב, כל מי שלא למד הלכות שבת על בוריין פעמיים ושלוש לא יוכל להימלט מעוון חילול שבת, הן מדאורייתא הן מדרבנן. והביאו הגאון מליסא בדרך החיים דף קיד: וסיים, ועל זה ידו כל הדווים, שכמה מופלגים בתורה עוסקים בפלפול ובחריפות בתלמוד, ואילו בהלכות שבת אינם בקיאים כלל, ובאים לידי ספק חילול שבת. וכן כתב הגאון רבי חיים פלאג' בספר כף החיים סימן כט' אות ג' וט'. והוא הדין לשאר הלכות.

לכן בודאי שיש להעדיף לימוד ההלכות, שהם הלכה למעשה, על לימוד התלמוד, שאין למדים הלכה מפי תלמוד כמובא בבבא בתרא קל: וכן כתב רבינו יהוסף הלוי אבן מיגאש בתשובה סימן קיד', שאף בדורו אין מי שיגיע בלימוד התלמוד להורות ממנו הלכה למעשה וכו'. וכן פסק המשנה ברורה בסימן קנה' סק"ג – שבעלי בתים שיש להם רק ג' וד' שעות ביום, עליהם ללמוד גם פוסקים, ואינם יוצאים ידי חובת מצות תלמוד תורה ע"י לימוד גמרא בלבד.

מה שאמרו בחגיגה י. וליוצא ולבא אין שלום, זה היוצא מש"ס בבלי לירושלמי, או להיפך, זהו בזמנם שהיו פוסקים הלכה גם מהתלמוד, לפי רוחב דעתם והבנתם, שלבם של ראשונים כפתחו של אולם, ואנו כמלא מחט סדקית עירובין נג. ולכן אם באותה שעה שלומד דף היומי, יש במקום אחר לימוד בהלכה מפי מורה הבקי בהוראה, יש להעדיף לימוד הלכה על לימוד דף היומי, שהוא בבחינת מעלין בקודש, כדי שיבין וישכיל לדעת דיני האסור והמותר להלכה ולמעשה, כדי שלא יכשל ח"ו באיסור חילול שבת או באיסור ברכה לבטלה וכיוצא בזה. וכבר שנינו שגגת תלמוד עולה זדון. וירא שמים יוצא ידי שניהם, שאם אפשר לו ילמוד גם דף היומי, וגם לימוד הלכה מפי חכם מורה הוראה.

סיכום: לפי דרכנו למדנו שרשאי אדם להפסיק מלימוד דף היומי אף ללא התרת נדרים, וילמד בקביעות הלכה למעשה. ואם אפשר לו ילמד גם דף היומי, וגם לימוד הלכה מפי חכם מורה הוראה. ומשכיל על דבר ימצא טוב. (עפ"י שו"ת יחוה דעת חלק ו' - נב')

גְּדוּלַי יִשְׂרָאֵל

רבי אליהו גוטמאכר – מגריידיץ – רבי אליהו נולד בשנת ה' – תקנ"ו. מתלמידים הראשונים של רבי עקיבא אייגר, כיהן כרבה של גריידיץ מקהילות רבות – מקרוב ומרחוק, פנו אליו בשאלותיהם, הן בעניני איסור והיתר הן בעסקי צבור, ואף בענינים אישיים, כגון שידוכים, גיטין, אלמנות ויתומים, ועניני פרנסה וכדו'. רבו רבי עקיבא איגר כותב אליו: "ידיד נפשי ומחמד לבבי, הרב המופלג, חריף ובקי, חרוץ ושנון, זית רענן כקש"ת..." מחיבוריו "צפנת" פענח על מימרות רבה בר בר חנה, "שלום בפמליא של מעלה". ולאחרונה יצא לאור ספרו שן"ת רבי אליהו מגריידיץ. רבי אליהו נלב"ע בשנת ה' – תרל"ה

סיפור השבוע

סביבה בעיניים מלאות דמע. עד עכשיו, שהייתה טרודה במאמציה להקל בעונש בעלה, שכחה כמעט את עצמה וילדה. מאין תתכלכל עתה, במשך שנתיים תמימות, בהם יהיה מפרנס המשפחה כלוא על מסגר ובריה?...

בבית מצויים כלים נאים ששווים הרבה, כלי חרסינה יקרי ערך פסנתר גדול, שעון זהב, גביעי כסף ועוד. תמורת רכוש זה תוכל לקבל כסף, אך ודאי לא תקבל בתמורה את שווים האמתי. מלבד זאת, איך תוכל להיפרד מכלים כה יקרים לליבה. היא ישבה קודרת, הילדים סביבה בוכים, ולא יכולה להחליט, אם למכור את הרכוש תמורת סכום זעום או לגווע ברעב. קר היה בבית, התנור לא הוסק זמן רב, כי אין לה אפילו כדי קנית עצים להסקה.

בעוד היא יושבת קפואה בבית, נשמעה נקישה על הדלת. היא התרוממה כדי לפתוח, ובאור הקלוש של בין הערביים, נסתמנה דמותו של יהודי קשיש וכפוף, העומד על סף הדלת. לרגע בהתה בו באי הבנה, מנסה להיזכר מאין היא זוכרת אותו. ולפתע נזכרה: הלא זה אותו יהודי אשר בעלה סלק לפני מספר שבועות מהבית, בבואו לבקש תרומה. מעניין איך זה לא התיימש ושוב מנסה הוא לבקש. היא הביטה בו בזעם עצור מוכנה "לשפוך" על ראשו את כל מרי לבה. אך היהודי לא הושיט יד לבקש נדבה. "שמעתי אומרים – דבר לאט – כי עורך הדין נאסר. יהודי יושב בכלא, בני ביתו זקוקים ודאי לעזרה, ובאתי להציע עזרת".

האשה לטשה בו עיניים תמהות ולפתע פרצה בבכי. דבריו של היהודי הזקן המיסו את ליבה. הוא היה האדם הראשון אשר הציע לה עזרה. לבסוף נרגעה מעט והפליטה: "מודה אני לך מאד, איש טוב, על רצונך הנדיב לעזור, אך נראה לי כי לא אוכל להושע על ידך". רבי נחום'קה כאילו לא שמע את דבריה שאל: "לאיזה סכום זקוקה את כדי לכלכל את הבית למשך שבוע ימים?".

ברכות

מזל טוב ליצחק נחמן (איצי) שטרן הי"ו לרגל הגיעו למצוות. יהי רצון שיוצא המאורות יאיר את דרכך להצלחה במעשה ידך, וכן יהי רצון שתקדש שם ה' במעשיך, ותמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

מזל טוב לאביחי חדד הי"ו לרגל הגיעו למצוות. יהי רצון שיוצא המאורות יאיר את דרכך להצלחה במעשה ידך, וכן יהי רצון שתקדש שם ה' במעשיך, ותמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

תשובות זזוכה

התשובות הנכונות לפרשת במדבר הם:

1- ד' 2- ב' 3- ג' 4- ד' 5- א' 6- ד' 7- ב' 8- ד' 9- ג' 10- א' 11- ב' 12- ד'

תקציר משיבוע שעבר: הצדיק הקדוש ואיש החסד, רבי נחום עוסק במסירות בעבודת הקדש שנטל על עצמו, לאסוף מהציבור כספים לצדקה ודברים שבקדושה. הוא נדד ממקום למקום כשהשרב בקיץ והקור של החורף, לא מנעו ממנו עבודת הקדש זו. על פי רוב בעלי הבתים, הגישו לו את מעות הצדקה בחפץ לב ושמחה על שהצדקה נאספת על ידי אותו צדיק.

בבוקר קר ואפרורי, עצר לפני בית נאה מוקף חצר וגינה, ובשער שלט: "עורך הדין וינגוט ובני משפחתו". הוא נקש בדלת הבית. הדלת נפתחה ובסוף עמד בעל הבית. כששמע, כי רבי נחום מבקש ממנו צדקה, צעק עליו צדקה... מצווה... איזו חוצפה לך למקומות בהם מכירים אותך ואל תבוא להפריע. רבי נחום לא ענה לו. הוא ניער את הגשם מעל פניו ושב על עקבותיו. אשת בעל הבית השקיפה מהחלון בדמותו של היהודי המבוסס בבון.

מר ווינגוט אמר לאשתו כי הוא הולך אני אל מר קירשנרוג, שהיה פקיד רם דרג בלשכתו של שר האוצר, וידיד נאמן של עורך הדין מר ווינגוט. קשרי ידידות עמוקים שוררים בין השנים. ובדרך כלל העדיפו לשוחח בארבע עיניים, וביום מן הימים, סודם התגלה וגרר עמו לא רק אי נעימות, אלא אף עונש כבד.

מר קירשנרוג נהג ל"הבליע" לכיסו סכומים נכבדים מקופת הממשלה, ומדי פעם היה מעניק למר וינגוט שהיה עורך דין שנון "מתנות" נאות. תמורתן הבטיח לו מר וינגוט לעמוד לימינו ביום צרה. אולם כעבור מספר שבועות במשרד האוצר הועלו חשדות כלפי מר קירשנרוג, הוא ועורך הדין מר וינגוט נעצרו לחקירה והושמו במאסר עד ליום המשפט. הכאב היה גדול, ויותר מזה החרפה. מר קירשנרוג נשפט לחמש שנות מאסר, וסילוק מתפקידו. ועל מר וינגוט שנתיים מאסר.

מספר ימים שוטטה גברת וינגוט בביתה המפואר מדוכאת, הסתגרה בביתה, כשהיא אוכלת לחם צר ושותה מים אך ורק להחיות את נפשה. מי יודע לאן הייתה מתדרדרת, אלמלא ילדיה הקטנים שבכו וצרחו מאחר ולא הבינו את השינוי שחל בבית. היא החלה לטכס עצות כיצד לחלץ את בעלה מן הכלא.

המיושן משיבוע שעבר: עורכי דין מפורסמים, מבין ידידי בעלה, שפנתה אליהם, משכו כתפיהם ואמרו: "אין לאל דינו לעזור!" גם השופטים אליהם פנתה בצרתה, הפכו לה ערפם. "חטא חמור חטא האיש – אמרו – ועקב תפקידו כעורך דין, עליו לשאת באחריות מעשיו יותר מכל איש אחר". גם עורכי הדין אותם שכרה תמורת הון עתק לא הועילו לה.

בסוף נשארה גברת וינגוט מרוששת מכספיה, שבורה רצוצה ומיואשת. בוקר אחד עבות, הביטה בארנקה ולא מצאה בו פרוטה אחת. אין לה אפילו כדי לקנות לחם לילדה... היא הביטה

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

מורי ורבי יעקב (מימון) בן ר' משה וסולטנה חורי ע"ה	יחיאל (יחיא) בן יוסף ונעמה ארז ז"ל	מנשה בן רחמה בן פורת ז"ל
רחמים בן ורדה נחום ז"ל	משה בן ריקל פיורו ז"ל	ראובן בן לאה עמור ז"ל
חנה (חנינה) בת רובה עמור ז"ל	חביבה בת ר' יהודה וסוליקא תורג'מן ז"ל	רחל בת איזה תורג'מן ז"ל
	רחל בת מסעודה אלבז ז"ל	אדלה בת שרונה מטלון ז"ל
	ת.נ.צ.ב.ה.א.	

יהי רצון שישלח הקב"ה רפואה שלימה לכל חולי עמו ישראל ובכללם ל:

אברהם בן מסעודה אמיר הי"ו	הילד בן ציון יונה בן חנה אביגיל הי"ו	נוריאל בן גוהרה נאמן הי"ו
לימור בת רינה נעים הי"ו	זינה בת בואנו ניאזוב הי"ו	נירית בת מזל אהרוני הי"ו
		שרה מזל טוב בת לאה סימן טוב הי"ו

מאצרות התורה לילדים

ילדים יקרים וחביבים, בפרשתנו מצווה ה' את אהרון הכהן להדליק את המנורה. על פי מדרש אגדה, מצווה זו נאמרה בסמיכות לחנוכת הנשיאים, כי כשראה אהרון חנוכת המזבח על ידי הנשיאים "חלשה דעתו" שלא הוא ולא שבתו היו עימם, והקב"ה הרגיע אותו על ידי המצווה לדליק ולהטיב את הנרות בוקר וערב.

על מה "חלשה דעתו" של אהרון, לא יתכן לומר שאדם בעל מידות טובות כמוהו יקנא בנשיאים, שהרי אפילו כשמשו קיבל את הנהגת ישראל במקומו, לא קינא בו ואפילו שמח בשביל משה. אלא שמרוב אהבתו לקיים מצוות, "חלשה דעתו" של אהרון הכהן, על שלא זכה לקיים את המצווה. הקב"ה שידע היטב את רצונו לקיים מצוות זיכה אותו במצווה החשובה של הדלקת הנרות של המנורה בכל יום.

בראש חדש ניסן בשנתם החדשה במדבר צווה עליהם ה' לעשות את הפסח במדבר. היה זה הפסח היחיד שעשו במשך כל שנותיהם במדבר כי עדיין לא החלו במסעותיהם, ויכלו למול את בניהם, שהרי תנאי הוא להקרבת הפסח שלא יהיו בבית הערלים. בשנים הבאות, במהלך מסעותיהם, לא יכלו למול את בניהם מחשש ל"פיקוח נפש".

פסח זה במדבר בישר להם שנתכפרו מעון עבודה זרה שעבדו לעגל וכבר אין להם דין של "בן נכר" שאסור לו לאכל קרבן פסח.

שאלות לילדי כיתות א' עד ג' (לפחות חלק מהשאלות עפ"י "אוצרות התורה לילדים" של מנעלה)

1. כיצד הגיב אהרון הכהן כאשר ראה את חנוכת המזבח על ידי הנשיאים?
2. א. הוא קנא בהם. ב. נפגע מאוד על שלא הזמינו אותו. ג. ביקש להביא גם כן קורבן כנשיא שבת לוי. ד. חלשה דעתו, על שלא זכה במצווה.
3. מדוע קיימו בני ישראל בהיותם במדבר קורבן פסח פעם אחת ולא בכל שנה ושנה?
4. א. לא היה להם מספיק כבשים. ב. לא יכלו למול את בניהם, וערל אסור בקורבן פסח. ג. היו טמאים ולא היה להם איך להיטהר. ד. ב' וג' נכונות.
5. מה ההבדל בין הדרך בה מקיימים את פסח ראשון לבין הדרך בה מקיימים את פסח שני?
6. א. אין הבדל. ב. בפסח ראשון מביאים כבש ובפסח שני דווקא גדי. ג. בניגוד לפסח ראשון בפסח שני מותר שיהיה חמץ בבית. ד. ב' וג' נכונות.
7. מי היו האנשים הטמאים, שלא יכלו לעשות את קורבן הפסח במועדו?
8. א. האנשים שטיפלו בקבורה של בני אהרון. ב. יתרו ובני משה שלא הספיקו להיטהר. ג. האנשים שנשאו את ארונו של יוסף. ד. א' וג' נכונות.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ד' זה

9. מדוע כל ששת הקנים במנורה פונים לכיוון הנר האמצעי?
10. א. כך משיגים יותר אור. ב. כי הנר האמצעי הוא הנר החשוב ביותר במנורה. ג. כדי שלא יאמרו לאורה הוא צריך. ד. כל התשובות נכונות.
11. מי השתתף בהקדשת הלויים לעבודת המקדש?
12. א. אהרן הכהן הגדול בלבד. ב. משה שצווה לך על ידי ה'. ג. משה ואהרן. ד. משה דאג להעבידם במקדש אהרן הניפן וישראל סמכו את ידיהם.
13. "...והעם לא נסע עד האסף מרים" (פרק יב) על מה זכתה מרים שכל העם המתין לה עד שתבריא?
14. א. על שיצאה בתופים ומחולות אחר קריעת ים סוף. ב. מפני שהיא אחות משה. ג. שמרה על משה שעה אחת כשהיה ביאור. ד. א' וג' נכונות.
15. בפרשה זו רמז שבחו של אהרון הכהן, על מה שיבחו אותו? (פרק ח')
16. א. השכין שלום בין בכורי ישראל ללויים שהחליפו אותם. ב. לא שינה במצוות הדלקת המנורה. ג. הנהיג את הלויים בדרכי נועם. ד. א' וב' נכונות.

שאלות עפ"י רש"י לכיתות ו' עד ח'

17. באיזה סוג של תקיעה היו נוסעים המחנות?
18. א. תרועה בלבד. ב. תקיעה תרועה ותקיעה. ג. תקיעה ותרועה. ד. שתי תרועות.
19. "וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַנְּנִים יַעַן בְּאָזְנֵי ה'..." (פרק יא) על מה התאווננו?
20. א. שלא אכלו בשר אלא רק מן. ב. שרבים מתים בגלל שנכנסים בטומאה למשכן. ג. ששלושה ימים לא נחו מעינוי הדרך. ד. כל התשובות נכונות.

שאלות לכיתות ה' עד ח' – ממפרשים אחרים על התורה

21. לפי הרמב"ן מדוע ה' מיישב את דעתו של אהרון הכהן, כשחלשה דעתו שלא היה בחנוכת המזבח עם הנשיאים דווקא ע"י מצוות נרות המנורה?
22. א. מצווה זו שקולה כנגד כל עבודות המקדש. ב. יש בה רמז לנרות עתידיים בנס חנוכה. ג. בהדלקת המנורה תלויה בנס בכל יום. ד. א' וב' נכונות.
23. משה רבנו אומר ליתרו "וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזָב אֶתְּנֶנּוּ... וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינָיִם" (פרק י) לפי פירוש הרמב"ן האם יתרו התרצה ונשאר?
24. א. כן, אחרי שהבטיח לו חלק בארץ. ב. לא, כי לא הבטיח לו חלק בארץ. ג. לא, היות ובני עמו מצפים לו שיחזור. ד. ביקש עוד כמה ימים לחשוב.

לימוד פורה ומהנה

כללי השתתפות

- ❖ להניח בתיבה בבית הכנסת הספרדי המרכזי, בבית משפחת בוחניק. או לדוא"ל - nimsin@zahav.net.il בתוך שבועיים.
- ❖ בין הפותרים נכון יוגרל ספר או שובר קניה בסך 20 ₪ למימוש בכלבו כוכבי, או במתנת חן. המתמידים חומש מלא יזכו בפרס ללא הגרלה.